

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **O. H.,** zastoupený Mgr. Kateřinou Hudečkovou, advokátkou, se sídlem Hauerova 3, Opava, proti žalované: **Ostravská univerzita v Ostravě,** se sídlem Dvořákova 7, Ostrava, proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 13. 6. 2014, č. j. OU-44912/90-2014, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2016, č. j. 22 A 110/2014 – 52,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

IV. Odměna advokátky Mgr. Kateřiny Hudečkové za zastupování v řízení o kasační stížnosti **se určuje** částkou 4114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce jako student neuspěl u zkoušky z povinného předmětu Fyziologie II, který mu byl opakovaně zapsán, a tedy za něj nezískal studijní kredity. Děkan Lékařské fakulty Ostravské univerzity v Ostravě (tj. žalovaná v tomto soudním řízení) proto dne

8. 1. 2014 rozhodl o ukončení studia žalobce v magisterském studijním programu Všeobecné lékařství z důvodu nesplnění požadavku vyplývajícího ze studijního a zkušebního řádu. Na základě žalobcovy žádosti odůvodněné zdravotními problémy děkan své rozhodnutí dne 13. 2. 2014 zrušil a současně žalobci povolil pokračovat ve studiu a stanovil nové komisionální zkoušení z příslušného předmětu. Protože žalobce ani během nového komisionálního zkoušení neprokázal dostatečné znalosti, byl hodnocen známkou nedostatečná. Rozhodnutím ze dne 17. 4. 2014, č. j. OU-35657/11-2014 (dále jen „rozhodnutí děkana"), děkan opětovně rozhodl o ukončení studia žalobce. Rektor žalované poté v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí") zamítl žalobcovu žádost o přezkoumání rozhodnutí děkana a současně rozhodnutí děkana potvrdil.

[2] Proti napadenému rozhodnutí žalobce podal žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud" a „napadený rozsudek") zamítl. Žalobní výtku, že se studenty bylo při zkoušce z fyziologie zacházeno nerovným způsobem, neboť některým studentům bylo umožněno konat zkoušku vícekrát, než bylo stanoveno ve studijním a zkušebním řádu, krajský soud neshledal důvodnou, neboť žalobce postupem žalované nebyl zkrácen na svých právech a dokonce sám takové výjimky využil. K tvrzení žalobce, že předmět byl akreditován v češtině, zatímco přednášky i zkoušky probíhaly ve slovenštině, což se mohlo odrazit v pochopení výuky žalobcem, krajský soud konstatoval, že žalobce neuvedl, jak konkrétně se tento postup dotkl jeho práv. Argumentace žalobce v tomto ohledu zůstala v rovině hypotetické a krajský soud ji měl za účelovou. Námitce podjatého a neobjektivního hodnocení znalostí žalobce zkušební komisí v čele s doc. RNDr. P. Š., CSc. (dále jen „doc. Š."), krajský soud nepřisvědčil. Nesdílel ani přesvědčení žalobce, že napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do práva na vzdělání.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel") brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, kterou opírá o důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), tedy namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem. Domnívá se, že nedodržením podmínek stanovených studijním a zkušebním řádem žalovaná zasáhla do jeho právní sféry. Povinnosti vysokých škol dodržovat své vnitřní předpisy totiž odpovídá právo studenta domáhat se, aby výuka a zkoušky proběhly při dodržení stanovených podmínek.

[4] Právo na rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty porušila žalovaná dle mínění stěžovatele tím, že v rozporu s čl. 11 odst. 2 studijního a zkušebního řádu umožnila několika studentům opakovat písemný test z fyziologie nad rámec stanovený tímto vnitřním předpisem. Stěžovatel sice vykonal písemnou zkoušku z fyziologie na třetí pokus, a tedy mu byla dána možnost využít jeden pokus navíc oproti tomu, co povoloval studijní a zkušební řád, ostatní studenti však mohli písemný test opakovat vícekrát. Žalovaná dále měla porušit čl. 2 odst. 7 studijního a zkušebního řádu tím, že přednášky a zkoušky probíhaly ve slovenském jazyce, ačkoliv výuka byla akreditována v jazyce českém (stěžovatel měl zřejmě na mysli čl. 7 odst. 2 – pozn.

Nejvyššího správního soudu). Porušení studijního a zkušebního řádu dokonce připustil také rektor žalované ve svém dopise ze dne 1. 7. 2014. Stěžovatel proto nesouhlasí se závěrem krajského soudu o účelovosti žalobní argumentace, neboť stěžovatel měl jako student právo na to, aby se žalovaná řídila vlastním vnitřním předpisem. Stěžovatel zastává názor, že každá vysoká škola, která nerespektuje vnitřní pravidla, zasahuje do právní sféry svých studentů. Pokud jde o objektivnost hodnocení znalostí stěžovatele zkušební komisí, jíž předsedal doc. Š., domnívá se stěžovatel, že byla ovlivněna stížnostmi, které stěžovatel vůči doc. Š. podal, jakož i osobním setkáním matky stěžovatele s tímto vyučujícím. K poslednímu žalobnímu bodu pak stěžovatel uvádí, že jej krajský soud vytrhl z kontextu. Stěžovatel nikdy netvrdil, že měl právo na dokončení vzdělání na vysoké škole bez ohledu na splnění podmínek dle studijního a zkušebního řádu, ale argumentoval tím, že právo na vzdělání garantované Listinou základních práv a svobod je třeba vykládat tak, že studentovi má být umožněno studium dokončit za podmínek, jež byly studijním a zkušebním řádem stanoveny.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkazuje na obsah svých vyjádření k žalobě ze dne 11. 10. 2014 a 17. 6. 2016. Závěry krajského soudu pokládá za správné, a proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[8] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 65 odst. 1 s. ř. s. „[k]*do tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.*“ Aktivní žalobní legitimace v řízení o žalobě se tedy zakládá mimo jiné tvrzením žalobce, že byl zkrácen na svých právech. Závěr o tom, zda žalobce skutečně byl, či nebyl zkrácen, je pak závěrem o legitimaci věcné a je určující pro úspěšnost či neúspěšnost žaloby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 Afs 40/2005 – 62, publ. pod č. 1477/2008 Sb. NSS, dostupný z www.nssoud.cz). Pokud žalobce tvrdí procesní pochybení, je pro závěr o důvodnosti žaloby nezbytné, aby se jednalo o takové vady, které měly vliv na celkovou zákonnost napadeného rozhodnutí a které se negativně projevily v právní sféře žalobce (nikoli třetích osob).

[9] Vycházeje z takto nastíněných východisek dospívá Nejvyšší správní soud k závěru, že žalobní námitky týkající se porušení ustanovení studijního a zkušebního řádu (tj. tvrzená nerovnost při zacházení se studenty a výuka či zkoušení ve slovenštině) nemohly vést ke zrušení napadeného rozhodnutí, neboť stěžovatelem tvrzená pochybení žalované neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

[10] Stěžovatel má pravdu v tom, že podle čl. 11 odst. 2 studijního a zkušebního řádu měl student v případě, že nevyhověl u zkoušky, právo na konání jedné opravné zkoušky v rámci vypsaných termínů daného zkouškového období. Pouze v případě, že neuspěl ani v opravném termínu, mohl po písemné žádosti schválené děkanem opakovat podruhé v rámci vypsaných zkušebních termínů daného zkouškového období (viz studijní a zkušební řád založený ve správním spise). Nejvyšší správní soud má za nesporné, že někteří studenti žalované opakovali písemný test z fyziologie více než třikrát, o čemž svědčí jak dopis rektora žalované ze dne 1. 7. 2014 (který je obsahem správního spisu), tak i vyjádření žalované ze dne 17. 6. 2016 (založené na č. l. 32 spisu krajského soudu). V tomto vyjádření žalovaná vysvětlila, že umožnění opakovat písemný test vícekrát pramenilo z toho, že studenti měli velké problémy písemný test, jenž byl předpokladem k připuštění k ústní části zkoušky, vykonat, a proto garant a zkoušející předmětu umožnili všem studentům absolvovat písemný test několikrát (tedy nad rámec pokusů dovolených studijním a zkušebním řádem). Sám stěžovatel přiznává, že písemný test absolvoval v akademickém roce 2012/2013 celkem třikrát a využil o jeden pokus více, než umožňoval studijní a zkušební řád (třetí pokus by totiž mohl správně využít až na základě písemné žádosti schválené děkanem – pozn. Nejvyššího správního soudu). V akademickém roce 2013/2014 písemnou část zkoušky znovu absolvovat nemusel, neboť ji již úspěšně splnil v předchozím akademickém roce, a tak musel vykonat pouze ústní část zkoušky opakovaně zapsaného, v předchozím období neúspěšně ukončeného předmětu.

[11] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s hodnocením krajského soudu, že žalovaná postupovala v rozporu se studijním a zkušebním řádem, když umožnila studentům absolvovat písemnou část zkoušky vícekrát, než bylo stanoveno v čl. 11 odst. 2, a to způsobem neupraveným v tomto ustanovení. Tímto vadným postupem žalované však nebylo zasaženo do práv stěžovatele, neboť z něj on sám těžil. Postupem žalované nebylo porušeno ani právo stěžovatele na rovné zacházení, protože žalovaná dovolila konat písemnou zkoušku vícekrát nejen ostatním studentům, ale také stěžovateli. Tvrzení stěžovatele, že on sám písemnou zkoušku absolvoval jen třikrát, zatímco jiní ji mohli podstoupit vícekrát, je v tomto ohledu zcela irelevantní, jelikož stěžovatel již na třetí pokus v písemné části uspěl, a tedy nebylo třeba, aby mu žalovaná poskytla tolik písemných pokusů jako jiným, méně úspěšným studentům. To, že stěžovatel (nebo jiní studenti) absolvoval písemnou část zkoušky vícekrát, než bylo povoleno vnitřním předpisem žalované, nemělo za následek ukončení studia stěžovatele (naopak tím ve výsledku stěžovateli bylo umožněno další studium).

[12] Závěr krajského soudu o nedůvodnosti žalobní námitky spočívající v tom, že výuka a zkoušení probíhající ve slovenském jazyce (nikoli v českém jazyce, jak odpovídalo akreditaci a popisu předmětu) se *mohly* odrazit v nepochopení materie ze strany stěžovatele, pokládá Nejvyšší správní soud taktéž za správný. Stěžovatel netvrdil ani neprokázal, že výuce či zkušebním otázkám ve slovenském jazyce nerozuměl, a proto u

ústní části zkoušky neuspěl. Naopak ve své žalobě vyjádřil přesvědčení, že jeho znalosti fyziologie byly dostatečné (což poznamenal také krajský soud). Stejně jako v případě předešlé námitky tudíž neosvětlil, jak se pochybení žalované dotklo jeho práv a proč mělo za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí nebo rozhodnutí děkana. Ze správního spisu nadto plyne, že stěžovatel (resp. jeho rodiče) poprvé vznesl výtku proti jazyku výuky a zkoušení až dne 12. 5. 2014, tedy až poté, co napotřetí složil písemnou část zkoušky, dvakrát byl klasifikován stupněm „nevyhověl" u ústní části zkoušky a dvakrát neprospěl u komisionálního zkoušení. Pokud stěžovatel nerozuměl výuce či zkouškovým otázkám ve slovenském jazyce, mohl se nápravy domáhat již v době studia předmětu. Uplatnil-li výtku proti jazyku poprvé až po vydání v pořadí druhého rozhodnutí děkana o ukončení studia, jeví se jeho argumentace skutečně jako účelová.

[13] Pokud jde o pochybnosti o nepodjatosti vyučujícího předmětu fyziologie doc. Š., s těmi se krajský soud v napadeném rozsudku vyrovnal přesvědčivým způsobem a dospěl k závěru, který Nejvyšší správní soud pokládá za správný.

[14] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že poprvé si na doc. Š. stěžoval v lednu 2014 (před druhým termínem komisionálního zkoušení) při ústním jednání s proděkankou pro studium a celoživotní vzdělávání, načež proděkanka vyučujícímu stěžovatelem uváděné nedostatky důrazně vytkla. Hodnocení znalostí stěžovatele u druhého komisionálního přezkoušení ovlivnilo dle stěžovatele také osobní setkání jeho matky s tímto vyučujícím. Nejvyšší správní soud má na základě obsahu správního spisu za prokázané, že se stěžovatel s proděkankou před konáním druhého komisionálního zkoušení sešel. Že byly doc. Š. před konáním zkoušení proděkankou důrazně vytknuty některé nedostatky, se však uvádí pouze v dopisech, jejichž odesílatelem byl stěžovatel nebo jeho rodiče, a proto tuto skutečnost nemůže zdejší soud pokládat za nespornou. Tvrzení stěžovatele, že jeho matka hovořila před konáním zkoušení s vyučujícím, naopak má zdejší soud za podložené, neboť to shodně plyne například také z vyjádření doc. Š. Ohledně průběhu tohoto setkání však panují neshody, neboť stěžovatel ve svých vyjádřeních tvrdil, že vyučující vystupoval zlostně a arogantně, zatímco doc. Š. toto popřel.

[15] Přestože se účastníci neshodují v pohledu na některé skutkové okolnosti předcházející konání druhého komisionálního přezkoušení, nepojal Nejvyšší správní soud na základě obsahu správního spisu žádné důvodné pochybnosti o tom, že zkoušení stěžovatele neproběhlo dne 2. 4. 2014 objektivně. Shodně s krajským soudem považuje Nejvyšší správní soud za rozhodné, že stěžovatele zkoušela pětičlenná komise, která se jednomyslně shodla na tom, že stěžovatelovy znalosti z oblasti lékařské fyziologie byly nedostatečné. Stěžovatel si vylosoval dvě otázky ze seznamu, který mu byl předem znám, a měl dvacet minut na přípravu odpovědí. Jelikož jeho výsledky nebyly uspokojivé, měl možnost zvolit si doplňující otázku, avšak ani na základě odpovědi na ni nepřesvědčil komisi o dostatečných znalostech. Lze přisvědčit krajskému soudu, že samotná forma komisionálního zkoušení je zárukou objektivity. K tomu, aby byl stěžovatel hodnocen nedostatečnou známkou, nepostačoval pouze názor doc. Š. Nejvyšší správní soud se přiklání k závěru krajského soudu, že i možnost zvolit si doplňující otázku svědčí o vstřícném, nikoli zaujatém postoji komise. Je třeba vyzdvihnout také to, že krajský soud zhodnotil i předcházející přístup žalované ke stěžovateli. Nejen že stěžovatel mohl absolvovat písemnou část zkoušky z fyziologie vícekrát, než odpovídalo studijnímu a

zkušebnímu řádu, ale byl mu povolen také opakovaný zápis předmětu, v ústní části zkoušky mu byl umožněn druhý opravný (tzv. děkanský) termín a následně bylo na jeho žádost odůvodněnou zdravotními problémy zrušeno první rozhodnutí děkana o ukončení studia a umožněno prokázání znalostí u druhého komisionálního přezkoušení. Tyto okolnosti nikterak nenasvědčují tomu, že přístup žalované ke stěžovateli v průběhu studia předmětu fyziologie byl zaujatý či nevstřícný, ale ukazují pravý opak.

[16] K argumentaci právem na vzdělání garantovaným Listinou základních práv a svobod lze nejprve připomenout závěr Ústavního soudu vyslovený v usnesení ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 3121/14, dostupném z http://nalus.usoud.cz, podle něhož právo na vzdělání na vysoké škole nelze chápat jako základní právo v tom smyslu, že by každý byl oprávněn studovat na vysoké škole, jakou si sám zvolí, a že by stát byl povinen zaručit komukoliv takové vzdělání, jaké si přeje. „*Zásah do samotné podstaty práva na vzdělání je tak něčím výjimečným a může k němu dojít jen v případě zjevných excesů. Tomu by se tak mohlo stát např. za situace, když by měl daný právní předpis obecně nepřijatelné (např. diskriminační) důsledky, nesplňoval-li by požadavky v právním státě obecně kladené na právní předpisy, či by došlo k jeho svévolné interpretaci a aplikaci*“. V daném případě Ústavní soud posuzoval ustanovení studijního a zkušebního řádu, podle něhož musel student, který splnil všechny podmínky pro vykonání státní závěrečné zkoušky, složit státní zkoušku nejpozději ve dvou bezprostředně následujících akademických rocích, přičemž nesplnění této podmínky bylo důvodem pro ukončení studia. Ústavní soud shledal, že šlo o ustanovení poměrně striktní, neměl však důvod domnívat se, že jeho aplikací bylo zasaženo do samotné podstaty práva na vzdělání.

[17] V právě souzené věci stěžovatel spatřuje zásah do práva na vzdělání v tom, že žalovaná nesprávně aplikovala ustanovení svého studijního a zkušebního řádu. Nejvyšší správní soud je však toho názoru, že přestože žalovaná v tomto ohledu pochybila, nedosahovalo její pochybení takových excesů, že by tím zasáhla do stěžovatelova ústavně zaručeného práva. V prvém případě bylo překročení limitů stanovených vnitřním předpisem žalované ve prospěch stěžovatele, neboť tím získal jeden písemný pokus nad rámec možných. Ve druhém případě stěžovatel konkrétně netvrdil a neprokázal, že by výuka a zkoušení ve slovenštině ovlivnily jeho znalost zkoušené látky. Žalovaná dala stěžovateli několik příležitostí ke zdárnému ukončení předmětu navíc oproti tomu, co studijní a zkušební řád běžně dovoloval. Neproměnil-li stěžovatel žádnou z nich, nelze žalovanou vinit ze zásahu do práva na vzdělání.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[18] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná vznik nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdila a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by jí nějaké náklady nad rámec její běžné činnosti vznikly, proto jí právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

[20] Krajský soud ustanovil usnesením ze dne 22. 9. 2014, č. j. 5 Na 14/2014 - 9, zástupkyní stěžovatele Mgr. Kateřinu Hudečkovou, advokátku, a v takovém případě platí její odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni v řízení o kasační stížnosti odměna za jeden úkon právní služby. Tím bylo písemné podání ve věci samé – blanketní kasační stížnost včetně doplnění [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], za něž přísluší částka 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Takto vyčíslená odměna se zvyšuje o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, tj. o 21 % z částky 3400 Kč, tedy o 714 Kč. Výše celkové odměny ustanovené zástupkyně proto činí 4114 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2017

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu